

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด เชียงใหม่ ต่อการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 47 ปี โดยมี ผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 28 ปี และมีอายุมากที่สุดคือ 65 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนมากจบ การศึกษาดำรงตำแหน่งระดับปริญญาตรีและมีสถานภาพสมรส

ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่าได้เก็บข้อมูลเทศบาลตำบล 18 แห่ง อบต. ขนาดใหญ่ 3 แห่ง อบต. ขนาดกลาง 7 แห่ง และ อบต. ขนาดเล็ก 111 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วน ใหญ่ตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 มีสมาชิกตั้งแต่ 8-34 คน โดยเฉลี่ยมีสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 18 คน พื้นที่รับผิดชอบเฉลี่ย 49.26 ตร.กม. ประชากรโดยเฉลี่ย 6,714 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกร รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉลี่ย 8 ล้านบาท เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเฉลี่ย 4 ล้านบาท

ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับภารกิจ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

การจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3.32 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดกลาง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อบต. ขนาดใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดเล็ก

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.17 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดกลาง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อบต. ขนาดใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดเล็ก

การบริการข้อมูลเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการบริการข้อมูลเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.14 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดกลาง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อบต. ขนาดใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดเล็ก

การปฏิบัติการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการปฏิบัติการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ อบต. ขนาดกลาง อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.07 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ อบต. ขนาดกลาง อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.22 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธ สมมติฐานว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน

การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.19 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนน เฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดกลาง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ และ อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อบต. ขนาดใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดเล็ก

การผลิตและบริการพันธุ์พืชสวน ด้านการกระจายพันธุ์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภารกิจการผลิตและบริการพันธุ์พืชสวน ด้านการกระจายพันธุ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 2.99 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD พบว่า เทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ อบต. ขนาดกลาง อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.05 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิเคราะห์จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD พบว่าเทศบาลตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดกลาง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างจาก อบต. ขนาดใหญ่ และ อบต. ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อบต. ขนาดใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเหมือนกับ อบต. ขนาดเล็ก

ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจ

ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยการบริการข้อมูลเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เท่ากับ 3.14 การจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เท่ากับ 3.12 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืชเท่ากับ 3.07 การปฏิบัติการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเท่ากับ 3.06 การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม เท่ากับ 3.05 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เท่ากับ 3.02 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เท่ากับ 3.00 การผลิตและบริการพันธุ์พืชสวน ด้านกระจายพันธุ์ เท่ากับ 2.97 และการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร เท่ากับ 2.96 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของภารกิจต่าง โดยใช้ F- test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธ สมมติฐานว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน

อภิปรายผลการวิจัย (Implications)

ผลการวิจัยเรื่องความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยเห็นได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้ชายทั้งหมดเลยแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้ชายที่มีในการเป็นผู้นำในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องระดับการศึกษาเห็นได้ว่าผู้มีการศึกษาในระดับที่สูงสนใจในการเมืองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างสูง และพบว่าได้มีการศึกษาเพิ่มเติมที่หลังสูงมาก

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก มีสมาชิกไม่ถึง 20 คน ประชากรส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ามีความแตกต่างกันมากบางแห่งได้แค่แสดงว่าบาทแสดงให้เห็นเงินที่ได้จากรายได้ในเมื่อมันได้น้อยทำให้เงินที่ท้องถิ่นจะนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองน้อยไปตามทำให้ต้องทำภารกิจที่สำคัญมาก่อนตามลำดับความสำคัญ สอดคล้องกับเงินสนับสนุนที่ได้จากรัฐบาลมันมีความแตกต่างกันมากมันทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ไม่เท่ากันทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพัฒนาด้านใดก่อนอยู่ที่ความเดือดร้อนและปัญหาของแต่ละท้องถิ่น และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

จากผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ยของความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่แตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะเทศบาลตำบลมีการบริหารจัดการ มีโครงสร้างงานที่แตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีงานด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่มีบุคลากรเฉพาะด้านการเกษตร ไม่มีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี ทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญในเรื่องการเกษตรน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล และมีความสัมพันธ์ในชุมชนน้อย อยู่กันแบบสังคมเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีความพร้อมมากและให้ความสำคัญงานทางด้านการเกษตรมากตั้งอยู่ในเขตมีทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบททำให้ภารกิจส่วนใหญ่ทำอยู่ในขีดความสามารถที่พร้อมรับทำได้ทุกเรื่อง แต่ยังคงขาดบุคลากรเฉพาะด้านการเกษตร และยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณที่ใช้ดำเนินการกับกรมส่งเสริมการเกษตร แต่ก็มีความพร้อมที่จะรับภารกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชานเมือง มีครัวเรือนประกอบอาชีพการเกษตรน้อย ทำให้ทางผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานทางด้านการเกษตรในระดับที่น้อย อีกทั้งยังขาดบุคลากรเฉพาะด้านการเกษตรและยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณที่ใช้ดำเนินการกับกรมส่งเสริมการเกษตร

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ให้ความสำคัญเรื่องการเกษตรมาก แต่มีงบประมาณน้อย ทำให้ภารกิจที่ทำไม่ทั่วถึง อีกทั้งยังไม่มีบุคลากรทางด้านการเกษตร และยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณที่ใช้ดำเนินการกับกรมส่งเสริมการเกษตร แต่มีความพร้อมที่จะรับภารกิจ

สอดคล้องกับ วรเดช (2539) ที่ได้กล่าวว่าสมรรถนะขององค์กรเป็นส่วนสำคัญในความสำเร็จของการนำนโยบายหรือโครงการไปปฏิบัติ องค์กรที่มีขีดความสามารถที่จะสามารถปฏิบัติต้องอาศัยโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม บุคลากรในองค์กรต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้องค์กรยังจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณ และหลักสำคัญที่ใช้ประเมินภายในองค์กร คือ หลัก 7-S ของ McKinsey

อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักของคนในประเทศไทยในระดับรากหญ้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ก็ตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะแก้ปัญหาให้คนในระดับรากหญ้า ภารกิจทั้ง 9 ด้านนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้ทำอยู่แล้วบ้าง แต่ทำร่วมกับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของความพร้อมของการรับภารกิจทั้ง 9 ข้อของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องบุคลากรเฉพาะด้านการเกษตรที่ยังรอการจัดสรรตำแหน่ง เรื่องความไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ในการรับภารกิจไปปฏิบัติ เรื่องงบประมาณ ที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรไม่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในระดับปานกลาง แม้ภารกิจเหล่านี้จะเคยทำร่วมกับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบลมาบ้าง

แต่มีปัญหาตรงที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนภาระงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่มีการถ่ายโอนบุคลากรและงบประมาณ ซึ่งการถ่ายโอนภารกิจไปให้นั้น ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร โครงสร้างองค์กร งบประมาณ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ถ่ายโอนภารกิจไป ทีละภารกิจจากง่าย ๆ จึงจะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

เมื่อศึกษาปัญหาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าควรจะมีโครงการนำร่องถ่ายโอนภารกิจไปให้ลองปฏิบัติ จะได้ศึกษาปัญหาและหาทางแก้ไข และควรทำให้เกิดความต่อเนื่องชัดเจน มีหน่วยงานที่ให้คำปรึกษา ติดตามความก้าวหน้าของการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อที่จะได้ดูแลอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ป้องกันการทำงานที่ไม่เต็มความสามารถหรือทำงานเพื่อหวังผลงานเท่านั้น นอกจากนี้ควรเริ่มให้มีการถ่ายทอดงานของเกษตรกรตำบลเดิมหรือหัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้มีความพร้อมในการรับภารกิจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสนใจงานด้านสาธารณูปโภคหรืองานด้านปัจจัยพื้นฐานให้น้อยลงและให้ความสนใจด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านปากท้อง และงานในด้านการเกษตรให้มากขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ทำให้เกษตรกรยั่งยืน ไม่ใช่ให้ความสำคัญภารกิจที่ใช้งบประมาณมาแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาถึงความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาเฉพาะที่เป็นกลุ่มที่เล็กลง เช่น ศึกษาเฉพาะกลุ่ม เทศบาลตำบล หรือเฉพาะกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ได้รู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในแต่ละที่ได้ละเอียดยิ่งขึ้นเพื่อที่จะทำให้การถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. การศึกษาครั้งต่อไปควรจะมีการประเมินความพร้อมและวิเคราะห์ความเป็นประโยชน์ ว่าถ้าถ่ายโอนภารกิจแล้วเกษตรกรจะได้รับผลประโยชน์มากกว่าเดิมหรือได้รับผลประโยชน์น้อยลง